

Maria Halamska

Wieś polska 1918–2018

W poszukiwaniu źródeł teraźniejszości

Warszawa 2020

IRWIR PAN



1918
CIAGŁOŚĆ I ZMIANA
2018

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	9
1. Cel monografii i jej źródła	9
2. XIX stulecie w dziejach polskiej wsi, czyli podłoże współczesności	10
3. „Długie trwanie” i sposób jego analizy	12
4. Problemy analizy i opisu	15
1. LUDNOŚĆ WIEJSKA: EWOLUCJA STRUKTUR DEMOGRAFICZNYCH I SPOŁECZNYCH	21
1. Zmiany liczebności ludności wiejskiej i jej struktury demograficznej	21
2. Zmiany poziomu i struktury wykształcenia	28
3. Zmiany struktury społeczno-zawodowej na wsi	30
4. Źródła utrzymania ludności wiejskiej	49
5. Ludność wiejska – rytm(y) ewolucji	55
2. WIEJSKA GOSPODARKA: OD ROLNICZEJ DO WIELOFUNKCYJNEJ	58
1. Gospodarka wiejska, czyli... ..	58
2. Rolnictwo: jego rozwój i zmieniające się funkcje	62
3. Wiejska gospodarka nierolnicza	94
4. Gospodarka wiejska – mechanizmy procesu zmian	97
3. WIEJSKIE SPOŁECZNOŚCI	101
1. „Wiejskie terytoria”: wioska, parafia, terytorium władzy	102
2. Mieszkańcy: swoi i „inni”	109
3. Instytucje „sprawiające, że całość jest wewnętrznie zintegrowana...”	115
4. „Pewien stopień psychicznego zespolenia”	143
4. WIEJSKOŚĆ W POLSKIM SPOŁECZEŃSTWIE	147
1. Kultura wsi: kultura chłopska, kultura ludowa, ...kulturowy patchwork?	148
2. „Politykowanie” wsi	164
3. Wiejska przestrzeń jako kadr i moderator procesów społecznych	183

ZAKOŃCZENIE: CZAS, ZMIANY, CIĄGŁOŚĆ NA EUROPEJSKICH PERYFERIACH	208
1. Czas(y) społeczny/e	208
2. Zmiany i ciągłość	209
3. „Społeczna konfiguracja rolnictwa” w stuletnich dziejach Polski	213
4. Zachodnia uniwersalność czy peryferyjna specyfika?	219
 BIBLIOGRAFIA	 225
 INDEKS NAZWISK	 243